

Ymmärrys varhaisen menopaussin ja valtimotautien yhteydestä tarkentuu

Naisista 10 % tulee vaihdevuosiin ennen 45 vuoden ja 1 % ennen 40 vuoden ikää. Aikaisemmista tutkimuksista tiedetään, että vaihdevuosien alkaminen ennen 45 vuoden ikää ennustaa naisilla lisääntynyttä sepelvaltimotaudin ja aivohalvauksen vaaraa. Brittiläisen biopankin aineistosta tehty tutkimus tuo asiaan tarkennuksia.

Britannian biopankkiaineisto on yli puolen miljoonan aikuisen kohortti, joka on koottu vuosina 2006–10. Tutkittavaan aineistoon otettiin mukaan kaikki vaihdevuodet ohittaneet naiset, yhteensä

144 260. Heistä 4 904 (3,4 %) tuli menopaussiin luonnollisella tavalla ennen 40 vuoden ikää ja 644 (0,4 %) päätyi vaihdevuosiin ennen 40 vuoden ikää munasarjojen poiston vuoksi. Valtimotautien tulosmuuttujina seurattiin sepelvaltimotapahtuman, sydämen vajaatoiminnan, aorttastenoosin, mitraalivuodon, eteisvärinän, aivohalvauksen, perifeerisen valtimosairauden ja laskimotukoksen ilmaantuvuutta.

Tutkittavia seurattiin keskimäärin seitsemän vuotta. Jokin päätetapahtumista ilmaantui 5 415 naiselle (3,9 %), joilla

vaihdevuodet alkoivat 40 ikävuoden jälkeen, 292 naiselle (6,0 %), joille vaihdevuodet tulivat luonnollisella tavalla ennen 40 vuoden ikää, ja 49 naiselle (7,6 %), joille vaihdevuodet tulivat ennen 40 vuoden ikää munasarjojen poiston vuoksi. Kun tulos vakioitiin tavanomaisilla valtimosairauksien riskitekijöillä ja hormonikorvaushoidon käytöllä, saatiin valtimotautien riskisuhteeksi (HR) luonnollisen varhaisen menopaussin kokeneille naisille 1,36 (95 %-n LV 1,19–1,56) ja munasarjojen poiston aiheuttaman varhaisen menopaussin kokeneille 1,87 (1,36–2,58) verrattuna myöhemmin vaihdevuosi-ikään tulleisiin naisiin.

Toisin sanoen vaihdevuodet ennen 40 vuoden ikää merkitsevät hiukan mutta tilastollisesti merkitsevästi lisääntynyttä valtimotaudin vaaraa. Asiaan liittyvät syy-seuraussuhteet ovat mutkikkaat. Tutkijat pohtivat, että varhaiset vaihdevuodet voivat myös olla merkki lisääntyneestä valtimosairauksien vaarasta. Ilmiön selittäminen vaatii uusia tutkimuksia.

Kliinikon kannalta kuitenkin näyttää selvältä, että valtimosairauksien riskitekijöiden tunnistaminen ja lääkkeettömiin hoitomuotoihin kannustaminen ovat paikallaan etenkin varhain vaihdevuosiin tulleille naisille.

Honigberg M, Zakavat S, Aragam K ym. Association of premature natural and surgical menopause with incident cardiovascular disease. JAMA, verkossa ensin 18.11.2019. doi:<https://doi.org/10.1001/jama.2019.19191>

HELENA LIIRA

Adobe/AOP